

Nerocina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljaka izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Fuzija

Čedalje bolj napredujoča normalizacija našega političnega in gospodarskega življenja, ki se seveda mnogim zdi še vedno prepočasna, a je neutajljiva in bo dobivala čedalje hitrejši tempo, je obsodila vse elemente naše žalostne preteklosti na vedno bolj očitno brezpomembnost. Vlada Stojadinovića, Korošca in Spahe je znala puhlim frazama o jugoslovenstvu postaviti nasproti resnično delo za gospodarsko blagostanje ljudstva in slogu jugoslovanskih narodov v skupni državi. Zato je položaj onih strank, ki se nimajo opirati prav na ničesar kakor na svoje znane programe, ki so za besedičenjem o narodnem edinstvu skrivali samo njihov nenasitni pohlep po oblasti, da jugoslovansko ljudstvo, četudi na škodo države, v svoj goli strankarski prid izkoriščajo, dan za dnem težji, in je njihov nadaljnji obstoj samo še obupna borba z neizogibno usodo za podaljšanje roka, ko jim bo treba umreti.

Ze izvolitev vpokojenega generala Živkovića za predsednika JNS je pokazala, da je glavna skrb te stranke, da na svoje razvaline dvigne zastavo, ki naj bi vabila nekaj poguma zadnjim branilcem, nasprotnikom pa nekaj spoštovanja do vojskovodje, ki je nekdanj v obupu nad demokracijo bil postavljen za prvega diktatorja v naši državi. Danes so pač tisti vodje JNS, ki so se do takega koraka odločili, sami uvideli, da so se hudo vračunali, ko so mislili, da bo mogel bivši general trdnjavo jugoslovenskega frazerstva, nasilja in popolne državniške nesposobnosti delj držati, saj je očitno, da ne pomeni ničesar več ne tam, kjer je bil, ne tam, kjer naj bi se sedaj kot nekak oživitelj in okrepiteelj propadle unitaristične ideje v naši zgodovini proslavil.

Iz tega razpoloženja, nastalega iz spoznanja, da od novega fuhrerja JNS ni pričakovati nobene čudeža in da bo šla stranka svojo usodno pot navzdol brez slave in šuma, se je rodila misel in potreba zadnjega poizkusa, da ne bi jugoslovenski fašizem izginil kar tako brez poslednjega boja. Gospod Peter Živković sam najbolj čutil potrebo po kakšni opori, da bi svojo vlogo vsaj kolikor dostojno odigral, in se je spomnil Boška Jelfića, zadnjega v vrsti onih žalostnih nasilnikov, ki se je začela s Petrom Živkovićem in se je z Jelfićem končala s sramotno obsodbo, izrečeno ne samo od čedalje bolj grozečega nezadovoljstva jugoslovanskih narodov, ampak od vsega kulturnega sveta sploh. No in zdaj so se Jelfićevci, ki so svojčas, željni oblasti in kariere, in corpore dezerirali od JNS k zadnjemu diktatorju, ki je hotel jugoslovanski unitarizem rešiti na svoj način brez idejnega vodstva in protektorata gg. Kramerja, Banjanina in Popovića (— ki imajo izključen monopol na jugoslovenstvo —) zopet našli z JNS, se objeli in fuzionirali v en sam parlamentaren klub, čemur bo logično sledila tudi fuzija obeh strank sploh. Če že nobena stvar ne more rešiti jugoslovenske integralno-centralistične in nacionalnofašistične ideje in njenih voditeljev, ki so toliko let v imenu nacije mrevarili ubogo jugoslovansko ljudstvo — fuzija jo bo! Naj se torej fuzionirata obe telesi in duši našega propadlega, na smrt obsojenega, od ljudstva izvrženega jugoslovenskega fašizma, saj izpremenilo se s tem ne bo nič! Tudi če se pohorčvo in pofovstvo fuzionirata, ne bosta zaustavila normalizacije naših notranjopolitičnih razmer, ne bosta mogla skaliti pomirjenja našega narodnega in državnega življenja in ne bosta preprečila polne demokracije, ki bo prinesla sporazum med jugoslovanskimi narodi in na primernejšo ureditev naše države po želji vseh delov jugoslovanskega državnega ljudstva.

Za nas je s tem fuzija od usode in ljudstva ter njegove države neizogibno politični smrti zapisanih elementov opravljena. Seveda bo fuzija imela zelo zanimive posledice zlasti pri nas, kjer ima JNS pravzaprav svoj generalni kvartir, v sredi integralnega jugoslovenstva samega. Naši JNS-arji, ki so se z vsemi širimi otepali demoralizirajočega jelfićevstva, ki je po »lutrovi«¹ trditvi »sistematično pobiralo vse neznačajne, stremuše, konjunkturiste in svoje majhne osebne koristi zasledujoče elemente«, bodo zdaj primorani zopet delati z njimi pod eno streho »nacionalno«² politiko. Videti skupaj dr. Kramerja z dr. Pucem in dr. Marušićem ter pod njuno zastavo od nekdanj zbirajočimi se bojovníki za »čistost in poštenost ter socialno pravico«, to bo gotovo prizor za bogove. Ze zaradi tega se je izplačala »fuzija«, zakaj druge večje škode ne bo naredila, tu pa se bo odigravala komedija ali tragedija, kakor se vzame...

Država seveda bo to lahko mirno gledala. Državnik popolnoma razume: Kadar se ukoreninjen demokracija, ko se približuje čas resničnega in iskrenega sporazuma ter sodelovanja tudi notranjega nasilja osvobojenih jugoslovanskih narodov, ko bomo resnično eno v politični in moralni ter kulturni vzajemnosti v državi, ki bo sporazumno vsakemu v največji prid urejena, takrat je naravno, da se vsi centralisti, unitaristi, integrolisti, pohorci, pofovci itd. itd. združijo v eno

Madrid bombardiran

General Franco bo zauzel prestolico z armado 150.000 mož
Dolži Moskvo, da je odgovorna za vsa barbarstva

Lizbona, 2. okt. AA. DNB: General Queipo de Llano je sporočil po radiu, da so nacionalistična letala ponovno bombardirala Madrid. Sicer pa je včeraj na vseh frontah vladal mir.

Po vestih iz Madrida dovaža madridska vlada v špansko prestolnico še vedno ogromne količine hrane in municije, ki naj bi služila braniteljem v primeru, če bi bele čete popolnoma obklopile mesto. Evakuacija žen in otrok se v vsej naglici nadaljuje, ker hoče vlada s tem doseči, da bo hrana trajala čim dalje, kar bi tudi podaljšalo odpornost braniteljev. Vlada je mnenja, da bo Madrid izdržal vsaj 1 do 2 meseca v borbi z belimi četami, v katerem času se bodo morali uporniki z ozirom na splošen evropski položaj umakniti nazaj.

V štabu belih čet pa so mnenja, da bo Madrid padel v najkrajšem času, ker ga bodo beli v primeru močnega odpora rdečih milicnikov pričeli neusmiljeno bombardirati in četudi napravijo iz njega drugi Irun ali St. Sebastian. General Franco je dejal, da bo zauzel Madrid s 150.000 mož, katerim se bo priključilo še 2000 mož maroških čet, ki so se pred dvema dnevnoma izkrcale v Cadixu

in v pospešenem maršu korakajo proti Madridu. Uporniška armada razpolaga z nekaj sto topovi in nad 100 letali, s katerimi bodo onemogočili vsako letalsko akcijo madridske vlade.

Burgos, 2. okt. b. Včeraj je bila velika svečanost izročitve vse oblasti v roke novega vrhovnega poveljnika španske armade generala Franca. General Franco je s tem postal pravi suveren onega dela Španije, ki ga imajo v rokah beli. Pri tej priliki je general Franco imel velik govor, ki so ga prenašale vse radio-postaje v Španiji. V njem je poudaril, da bo nova Španija takoj vzpostavila diplomatske in trgovinske zveze z vsemi onimi državami, ki so pokazale razumevanje za borbo belih čet proti anarhističnemu in komunističnemu nasilju. Z onimi državami pa, ki so nasilja komunistov in anarhistov odobravale in ki so celo pomagale madridski vladi, pa nova Španija ne misli sodelovati. General Franco je prisegel, da bo branil interese španskega naroda v vsej Španiji, ki bo osvobojena. Beli se ne borijo za stari red, temveč za novega. General Franco je v svojem govoru tudi poudaril, da ne verjame, da bi mogli Španci iz-

vršiti takšne grozote, kakršne se jim očitajo pri zavzetju mesta Badajosa, in so vesti o nečloveških pokoljih prinesli le nekateri inozemski listi. Izredno ostro je general Franco napadel tudi Moskvo, ki je kriva, da je v Španiji za časa meščanske vojne prišlo do tolikšnih barbarstev. Po izjavi generala Franca bo on sam prevzel vodstvo nad olenzivo proti Madridu in je danes že odšel na fronto.

Krvave borbe v Bilbau

Pariz, 2. oktobra. b. Iz Bilbau poročajo, da so se vodile včeraj in danes po ulicah krvave borbe med anarhisti in baskijskimi nacionalisti. Baskijski nacionalisti hočejo predvsem iztrebiti vse one elemente, ki hočejo napraviti iz mesta razvaline. Na obeh straneh je bilo več mrtvih in ranjenih.

Barcelona, 2. okt. c. Danes so v Barceloni javno usmrtili štiri nacionaliste. Javni usmrtitvi je prisostvovalo 6000 ljudi. Ustrelili so člane bivšega vojaškega sodišča.

Dr. Stojadinović se sestane s Kioseivanovom in Antonescom

Belgrad, 2. okt. m. Iz verodostojnih virov izhaja vest, da se bosta bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister Kioseivanov ter romunski zunanji minister Antonescu na svojem povratku iz Zeneve ustavila v Belgradu, kjer bosta pozdravila našega ministrskega predsednika dr. Stojadinovića ter imela z njim daljše politične razgovore. Politični krogi z veliko radovednostjo pričakujejo ta sestanek, ki bo predvsem v razgovoru med jugoslovanskim in bolgarskim ministrskim predsednikom prinesel mnogo važnih razčistitev tako glede medsebojnih odnosov obeh balkanskih držav, kakor v pogledu vprašanj srednjeevropske, balkanske in splošno evropske politike. Opaziti je bilo, da so osebni stiki med predstavnikoma Bolgarije in Jugoslavije zadnje čase nekoliko ponehali, zato dobiva napovedani sestanek tem večji pomen, ker pričakujejo od njega, da bo odstranil nekatera nesoglasja lažjega značaja, da se bo mogel proces zbliževanja obeh narodov na-

daljevati. Tudi obisk romunskega zunanjega ministra Antonesca je velikega pomena spričo nedavnih sporazumov, sklenjenih med Jugoslavijo in Romunijo na polju gospodarskega sodelovanja. Tukaj pričakujejo, da bodo petrolejska in bakrena pogodba, ki sta ju obe državi sklenili v Bukaresti, predmet nadaljnjih razmotiranj in da bodo končno veljavno določene nekatere podrobnosti tako glede rafiniranja romunskega petroleja za naše potrebe kakor tudi način izvoza našega bakra v Romunijo. Na dnevi red bodo prišla tudi vprašanja razširjenja medsebojne izmenjave nekaterih drugih surovin, ki jih tako jugoslovansko kakor romunsko gospodarstvo potrebuje. Inozemski krogi zatrjujejo, da imajo vtis, da zasleduje politika dr. Stojadinovića silno preeizne zunanje-politične cilje, ki imajo namen vlogo Jugoslavije v mednarodni politiki še bolj podčrtati: ter ustvariti trajne temelje za sodelovanje balkanskih narodov pri obrambi evropskega mira.

Med Berlinom in Prago

„Nepovoljno ozračje za nenapadalna pogajanja“

Praga, 2. okt. b. »Prager Tagblatt«¹ poroča iz Berlina, da bo naslednje dni nemška vlada odgovorila na češkoslovaški protest proti govoru propagandnega ministra Göbbelsa, ki je v Nürnbergu dejal, da oddaja Češkoslovaška letališča sovjetski vladi. Tudi se govori v Berlinu, da bo nemška vlada odgovorila angleški vladi glede nemškega stališča o sestanku velesil za sklenitev nove lokarnske pogodbe. Nemška vlada bo predložila, naj se ta konferenca velesil sestane šele na spomlad. Nemška vlada ostro odklanja vsako mešanje vprašanja pomiritve na zapadni meji z vprašanjem položaja na vzhodu. Zavoljo tega ni verjetno, da bo Francija pogajanja pod takšnimi pogoji sploh spre-

jela. Nemčija namreč stoji na stališču, da noče s Sovjeti pod nobenim pogojem sklepati kakršnihkoli pogodb. V kolikor se tiče ostalih vzhodno-evropskih držav — izvzemši Rusije — bo nemška vlada izjavila, da veljajo za vse — izvzemši Rusije — iste možnosti, kot so obstojale za Poljsko. Z vsako sosedo je Nemčija pripravljena skleniti nenapadalne pakte. Naj se te možnosti posluži. V kolikor se tiče Češkoslovaške, pravi »Prager Tagblatt«, da nemška vlada za enkrat pogajanja s Češkoslovaško ne jemlje resno v obzir, češ da je češkoslovaški protest proti govorom v Nürnbergu ostvaril ozračje, ki za pogajanja med Nemčijo in Češkoslovaško ni ugoden.

Flamski katoličani - svojo stranko

Pred ustanovitvijo „bloka belgijskih katoličanov“

Bruselj, 1. okt. b. Tukajšnji »Standard«¹ javlja ustanovitev posebne katol. flamske ljudske stranke. V političnih krogih smatrajo za to dogodek izredne važnosti, ki pa je logična posledica majskih parlamentarnih volitev. Takrat so vse stare stranke občutno nazadovale v korist novim političnim pojavom. Toda tudi v notranji sestavi posameznih strank je prišlo do temeljnih sprememb. Tako so v katoliški stranki flamski poslanci narasli in so dobili nadmoč nad valonskimi. Nadalje so majske volitve tudi menda prvič v zgodovini belgijske demokracije, postale v parlament številno večino poslancev flamskega poretka. To dejstvo je treba razlagati tako, da so Flamci pač boljše organizirani in da so se njihove organizacije, predvsem v vrstah katoliške stranke, bolj odporno upre raznim desničarskim in levičarskim pokretom. Rekisti na pr. so nastali skoraj izključno na škodo katoliške stranke med francosko govorečimi Valonci. Na drugi strani pa se je tudi flamski nacionalni pokret zadnje čase pod vodstvom Stafa de Clerqua silno razgibal, tako da je nastalo med Flamci vprašanje, če bi ne kazalo, da sploh oni, kot večina, prevzamejo vodstvo v državi, predvsem, odkar obstoja nevarnost ljudskega frontstva, ki bi se moglo razviti le na škodo flamskega življa. Ustanovitev posebne flamske katoliške ljudske stranke ne pomeni, da hočejo sedaj valonske katoličane, ki imajo za organizacijo manj smisla, prepustiti svoji usodi, marveč se odpira možnost, da se vse tri samostojne katoliške skupine: flamska,

valonska in reksistična (Degrelle) zberejo v novem političnem bloku belgijskih katoličanov na zvezni podlagi. Načrti za to so menda že gotovi in obstojajo težave samo še za mesto Bruselj samo, ki je jezikovno silno pomešano. Politična javnost z zanimanjem zasleduje razvoj pokreta, ki ga je oznanil »Standard«.

Potem ko je razvrednotil frank...

Blum predlaga kar 3 nove konference

1. industrijsko, 2. konferenco za surovine in 3. lokarnsko

Zeneva, 2. okt. b. Francoski ministrski predsednik Leon Blum je prispel semkaj, da sodeluje v delu plenuma ZN in da se sestane z angleškim zunanjim ministrom Edenom v svrhu proučitve najvažnejših mednarodnih političnih vprašanj. Istočasno bo Leon Blum zagovarjal tudi ožji valutni sporazum med Francijo, Anglijo in Ameriko ter skušal od Anglije dobiti jamstvo glede zaščite francoskega franka po izvršenem razvrednotenju. Leon Blum hoče sprožiti tudi vprašanje konference industrijskih držav, ker hoče odstraniti vse težave glede izvoza v posamezne agrarne države (kontingenti, devizni predpisi). Dalje želi Leon Blum sklicanje druge konference, na kateri naj bi se točno določila razdelitev surovin. Kot tretjo konferenco predvideva francoski ministrski predsednik lokarnsko konferenco. V mednarodnih političnih krogih so splošno prepričani, da bo ta konferenca naletela na nai-

večje težave, ker na njej ne bodo sodelovali predstavniki Italije in ker je tudi belgijski predstavnik odpotoval iz Zeneve. Nastale pa bodo zaradi Belgije tudi druge težave, ker hočejo v novi lokarnski pogodbi sodelovati samo kot država, ki hoče, da se ji zajamči njena varnost, nikakor pa noče prevzeti kakšnih novih obveznosti.

Boncour pa predlaga še četrto: razorožitveno konferenco

Zeneva, 2. okt. c. Popoldne se je sestala 3. seja tretja komisija Zveze narodov, ki nadzira vsa dela za razorožitev v okviru ZN. Seja komisije se je začela ob 16 in je zanjo vladalo veliko zanimanje, ker se je razvedelo, da meni Blum govoriti na seji tega odbora.

Nadaljevanje na 2. strani zgoraj.

Dr. Konda
predsednik oddelka B Stola
sedmorice v Zagrebu

Belgrad, 2. oktobra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kraljevskega namestništva in na predlog pravosodnega ministra je s soglasjem predsednika vlade imenovan za predsednika stola sedmorice v Zagrebu za Slovenijo in Dalmacijo dr. Jakob Konda, sodnik pri kasacijskem sodišču pri stolu sedmorice, za sodnika kasacijskega sodišča pri stolu sedmorice, oddelek B pa gospod Bogdan Petelin, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani.

Upravnik policije Kerševan premeščen v Belgrad

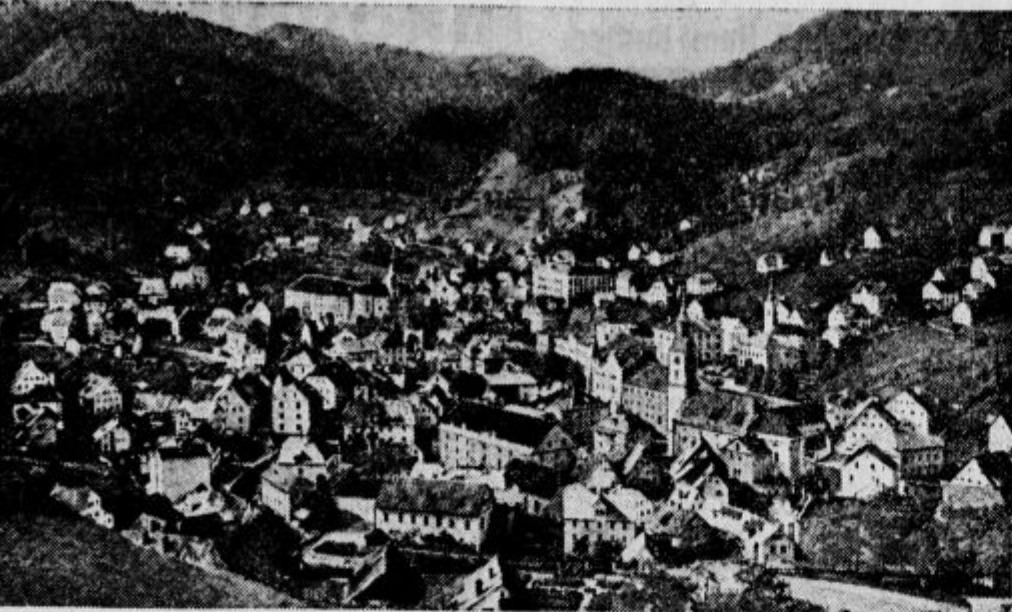
S kraljevim ukazom je premeščen upravnik policije v Ljubljani g. Vekoslav Kerševan v notranje ministrstvo v Belgrad.

Pred konferenco naših školov

Sarajevo, 2. oktobra. b. 6. oktobra se prično v Zagrebu škofovske konference. Najprej bo seja poslovnega odbora, nato pa seja plenuma. Nadškof vrhbosanski dr. Ivan Sarič odpotuje v Zagreb že 5. t. m.

Prva slovenska realka v Idriji

Ob 35 letnici njene ustanovitve in 10 letnici njene ukinitve

Razni poizkusi v 18. in 19. stoletju, da bi se ustanovila v Idriji stalna srednja šola, dokazujejo kako so se stari Idrijčani zanimali za usodo in bodočnost svojega naraščaja. Prebivalstvo mesta je stalno naraščalo, otrok je bilo zmerom več in mestu je grozilo vprašanje brezposelne mladine. Rudnik je sprejemal le malo novih delavskih moči, obrt je bila zelo slabo razvita in mladina je pohajala brez posla po mestu. To važno socialno in gospodarsko vprašanje je poleg velike in prirojene težnje idrijskega človeka po čim večji izobrazbi nujno zahtevala ustanovitev srednje šole.

Ze 4. julija 1894 je mestni zastop sklenil ustanoviti mestno nižjo gimnazijo. Do ustanovitve ni prišlo, ideja pa tudi ni zaspala in postala je vedno bolj živa.

Dne 18. avgusta 1900 so mestni očetje sprejeli ponoven sklep, da zgradi mestna občina na svoje stroške nižjo realno gimnazijo. Sklep so pozneje spremenili in toliko, da se osnuje mestna nižja realka. Mestni zastop je pričel z resnim delom, podpisal ustanovno listino in s šolskim letom 1901/02 se je pričel redni pouk na prvi slovenski realki v Idriji.

18. september 1901 je bil pomemben dan za Idrijo in Idrijčane. Otvorjeno je bilo prvo šolsko leto s primerno slavnostjo in s svečano sejo mestnega zastopa. Prvi ravnatelj pok. Karel Pirc je dejal v svojem govoru, da je naša realka prva v naši mili domovini, ki ima po večini materinski slovenski jezik in da je ta najmlajša realka sad meščanske požrtvovalnosti.

Priprave za zgradbo realnega poslojpa so v teku šolskega leta lepo napredovale. Pomladi leta 1902 so pričeli graditi na severozapadni, zelo prirojni strani Idrije lično stavbo, ki je še danes v kras vsemu svetu. Poslojpa je bilo otvorjeno s primerno slavnostjo 18. septembra 1903 ob navzočnosti deželnega predsednika in drugih odličnikov. Deželni predsednik je imel daljši govor, v katerem je dejal, da morajo ostati nedotaknjeni ideali, ki so last mladine. Vsak mora biti zvest svojemu narodu, vsakdo mora skrbeti za razvoj lastne narodnosti in spoštovati druge. O upravičenosti ustanovitve realke je dejal, da so meščani pokazali, da razumevajo duha novega časa, ki se izraža v velikem napredku tehniških ved. Podlago tem vedam pa nudijo predvse realke. Če so se meščani odločili ustanoviti realko, se njena ustanovitev upravičuje še posebej s tem, da manjka ravno na Kranjskem tehnično naobrazenih mož.

Realka je s tem zaživelja svojo pomembno in zmagoslavno življenje v svojem modernem opremljenem poslojpu. S šolskim letom 1905/06 se je pretvorila v višjo realko in koncem šolskega leta 1907/08 se je vršila prva matura.

Učni jezik na idrijski realki je bil skozi in skozi slovenski. Prav tako je bil tudi uradni jezik slovenski, le z izjemo kratkega časa med svetovno vojno je zavladala nemščina.

Leta 1909 je prevzela država realko v svojo upravo. Mestna občina je dala poslojpa na razpolago pod pogojem, da ostane učni jezik tudi nadalje še slovenski. V kolikor ni še bilo spisanih slovenskih učnih knjig, so se morale uporabljati nemške, toda tudi za te predmete naj bi se postopoma vpeljele slovenske učne knjige.

Svetovna vojna je našla zavod v najlepšem razvoju in razmahu, lahko rečemo, da je bil tedaj na višku. Vojna mu je prizadejala težke udarce, od katerih se ni več opomogel. Zadnji zalet je bil še leta 1918, ko so se poučevali vsi predmeti v slovensčini in se ni poučeval noben tuj jezik. Kljub temu, da je zavod ostal po zasedbi edina slovenska srednja šola v Julijski Krajini in da je bil dotok slovenske mladine izredno močan, je zavod hiral in pešal pod težo tujih razmer in tujih moči, ki so prihajale na realko.

Dne 27. septembra 1923 je bila ukinita idrijska realka na podstavi znane Gentilijeve reforme srednjih šol. Ostali so samo še trije višji razredi, ki so se postopoma leto za letom ukinjali, tako, da je koncem šolskega leta 1925/26 ob petindvajsetletnici svojega obstoja idrijska realka prenehala živeti.

Tako je bilo uničeno ono, za kar se je idrijski človek boril dolga desetletja. Zavod je bil ustanovljen in vzdrževan s sredstvi, ki jih je v veliki večini dal idrijski rudar. Vzgojil je celo vrsto rudar-

Mariborski sadni sejem

Danes se odpira II. mariborski sadni sejem. Dejstvo, da ga olvarja sam ban Dravske banovine dr. Marko Natlačen in da je sam prevzel pokroviteljstvo, nam dokazuje velik gospodarski pomen te prireditve, kateri posvečajo vso pažno najvišje naše oblasti. Mariborski sadni sejem je stopil v sedanji obliki prvič lansko leto v življenje. Na noge sta mu pomagala poleg iniciativnosti in poguma prirediteljev-kmetovalcev iz mariborske okolice tudi kmetijsko ministrstvo in banovina z izdatno podporo. Izposlovali so jo naši možje, ki upravljajo banovino in naša slovenska ministra. Tudi letos je bil sadni sejem deležen iste pozornosti od strani navedenih oblasti in tako mu je omogočeno, da prihaja kljub slabi

Novi divizijski poveljnik v Ljubljani general Lazar Tonič

skih sinov, ki so tako po izobrazbi, kakovosti in zanesljivosti že zdavnaj dosegli odlična mesta ne samo v Avstriji, temveč tudi v Jugoslaviji, tako v upravi, na gospodarskem, kulturnem in političnem polju kot dobri delavci in organizatorji. Zato ni nič čudnega, če so prihajali učenci iz cele Slovenije in da je bil zavod po vojni zatočišče slovenskega dijaštva.

Nad 4000 učencev je pohajalo zavod in od teh jih je le dobrih 10% odneslo maturitetno izpričevalo, kar znači, da zavod ni na debelo produciral inteligence in da so bile posebno pred vojno na zavodu izborne učne moči. Realka je bila Idriji in njeni okolici nujno potrebna, kar nam dokazuje statistika učencev prvih let. Učne moči so si resno prizadevale, da bi mladina dobila čimveč znanja, kar je kmalu razneslo sloves zavoda po vsej Sloveniji. V letu prve mature je izvenidrijsko dijaštvo že presešlo število učencev iz Idrije in okolice. Tako razmerje je ostalo par let, dokler ni priliv domačega dijaštva zopet porastel in obdržal večino do nekaj let pred koncem zavoda.

Idrijsko dijaštvo je bilo tudi krepka opora vsemu kulturnemu delu in življenju v Idriji in okolici. Skrbelo je za lastno izobrazbo v svojih družtvih in pomagalo drugim društvom pri širjenju prosvete in izobrazbe. Dijaki so ustanavljali družstva, knjižnice, prirejali predavanja v Idriji in okolici ter tako vršili važno nalogo med narodom.

Vse to nam stopa pred oči ob zaključku letošnjega jubilejnega leta naših dragih Idrijčanov, ki se bodo zbrali te dni s svojimi nekdanjimi gosti-učenci realke v naši beli Ljubljani. Lepo število jih bo, saj v Jugoslaviji skoraj ni urada, kjer ni idrijskega realca. Mnogo jih je v raznih poklicih v uradniškem, zdravniškem, proforskem, živinorodniškem, duhovniškem, največ pa jih je v rudniško-inženjerskem, saj vodijo večino rudnikov v naši svobodni državi.

Mnogo bo veselja ob snidenju, mnogo pa tudi žalosti. Idrija nam je danes dalj, kakor nam je bila nekdanj in zato snidenje tudi ne bo tako, kakor bi bilo ob luči jamašaric in zvonjenju trojke iz sv. Barbare lin. Iz vseh src pa bo kipelja samo ena pesem hvaležnosti in vdanosti idrijski kotlini in njenemu neumornemu in zavednemu krtu-rudarju.

sadni letini še povečan in razširjen pred nas.

Bistvo mariborskega sadnega sejma je, da so si ga zamislili in izvedli kmetje sami, ker so spoznali velik pomen take ustanove tudi v trgovskem oziru. Uspeh lanskega sejma jih je opogumil, da so ustvarili stalno ustanovo, ki so jo letos še razširili. Poleg sadnega sejma prireajo letos še sejem štajerske kokoši, razstavo grozdja, domačega sira, pokušno vin, poleg tega pa razstavljajo še razne trdkre in tovarne kmetijske stroje ter druge kmetijske pripomočke.

Naša jabolka so danes že svetovno znana. Odlična kakovost in velika pažnja, ki se posveča zadnja leta pri odpremi, sta pridobila našim štajerskim jabolkom upravičen sloves. Žal pa je bila kljub vsem naporom naših trgovcev trgovina z jabolki skorajda monopol izozemcev, ki so od našali vsako leto milijone dobička v tujino. Kmetovalci, ki so zasnovali sadni sejem, so v prvi vrsti stremeli, da bi s tem načinom spravili sadno trgovino na druge tere, da bi se osamosvojili od prekupčevalcev.

Poleg sadja in vinogradništva pa se zadnja leta za navedeno področje vedno bolj uveljavlja perufinarstvo kot ena najdonosnejših in najbožnejših gospodarskih panog. Stajerska kokoš, ki jo goje zlasti okrog Maribora in v Slovenskih goricah, si je na svetovnih razstavah v Rimu in Leipzigu ter na razstavah v naši državi pridobila najbolj laskave ocene in odlikovanja. Največje priznanje pa je vsekakor namera ministrstva za kmetištvo, da se razširi štajerska kokoš tudi izven mej dravske banovine in sicer na področja vseh ostalih banovin, razven dveh.

Nedvomno bo letošnji sadni sejem privabil v Maribor velike množice kmetovalcev, da si ogledajo vzorno pripravljene pridelke naše zemlje, pa tudi kupce, ki bodo imeli priložnost, da si izberejo najzlahtnejše proizvode naših sadonosnikov. Poleg domačih bodo gotovo navzoči tudi inozemski trgovci, ki so pokazali že lani za sedmenj veliko zanimanje. Tako bo II. sadni sejem tudi znatna tujkoprometna privlačnost za mariborsko mesto.

Šentpeterska zvonika prenovljena

Ze v začetku avgusta sta zrastle na zvonikih šentpeterske cerkve v Ljubljani lesena odra, na katerih so pridni delavci začeli z odkrivanjem streh. Zvonika sta bila pokrita s pocinkano pločevino, ki je v dolgih letih že tako podlegla rji, da je tudi leseno ogrodje ostrejša močno preperelo. Tesarska dela je prevzel tesarski mojster Lovro Oblak iz Škofje Loke, ki je najprej s svojimi delavci odkril streho in podr leseno ogrodje, v katerem je bil le prav redek kos lesa še zdrav. Večina tramov in desk je bila že tako preperela, da je obstojala resna nevarnost, da bi kak večji vihar vrgel vse ostrešje z zvonika. Ko je bilo staro strešno ogrodje podrt, so začeli tesarji graditi novo. Koncem avgusta sta stali na zvonikih že novi leseni ogrodji. Sedaj je bilo treba streho še pokriti z bakreno pločevino, kar je prevzel kleparski mojster Matej

Pogled na napol obito streho z razgledom proti severu.

Vašim lasem je potreben

Silvikrin

Koncentrirana naravna hrana za lase

Silvikrin prepreči izpadanje las, pospešuje rast las ter zdravi kožo na glavi. Prihaja iz gline preko noči, lasje pa dobijo sijaj, zdravje, mladost in lepoto.

To je neopodna potrebščina Vašega umivalnika.

Silvikrin

oživlja lasno rast

Shod ministra dr. Kreka
bo jutri, 4. t. m. v Grosupljem
ob desetih dopoldne

Kmečki tabor na Brezovici

V nedeljo, dne 4. oktobra po sv. maši ob 9. bo na Brezovici pri Ljubljani velik kmečki tabor za okraj Ljubljana — okolica. Vsi člani Kmečke zveze v ljubljanskem okraju se bomo tabora udeležili. Prosimo pa tudi svoje stanovske tovarise iz vse Slovenije, da pridejo na tabor, kjer bomo po dolgem času spet lahko enkrat jasno povedali svojo besedo o vsem javnem, zlasti gospodarskem življenju in to brez ozira na levo in desno. Moralna dolžnost vsakega stanovsko zavednega kmeta je, da se tabora udeleži.

Po veseli urnitvi žalostna smrt

Jarše, 2. oktobra.

Ko je včeraj zjutraj prišel domov od vojakov, ves vesel, da je spet v domačem kraju, si France Gostič iz Preserja, občina Homec, gotovo ni mislil, da ga bo čez par ur doletela žalostna smrt. Kaj je lepša, kakor po dolgem presledku spet zasedati kolo in se popeljati naokrog med polji in pašniki, po katerih zljaj veselo muka goved, pastirji pa kurijo ogenj in pečejo krompir. France si je takoj po kosilu izbral za cilj Moravče, potem se je pa še odpeljal naprej proti Pečam, da obišče svojega prijatelja in znanca od vojakov. Klanec od Moravč je bil zanj usoden. Ali je bila kriva neprevidnost, ali pa nesrečen slučaj, ne moremo točno reči, France je naenkrat na strmini izgubil oblast nad kolesom in se zaletel v drevo ob cesti ter obležal mrtev. Pokojni je bil priden in do brega značaja, zato je njegova žalostna smrt vse globoko pretresla. Blag mu spomin!

Kamničan pregazil voz in voznika

Kamnik, 2. oktobra.

Ko je kamniški večerni vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob pol 19, včeraj zvečer vozil s Homeca proti železniški postajnici na Duplici, je na križišču železnice z banovinsko cesto, ki vodi z Duplice v Mengeš, povozil voz in voznika. Voznik je vozil iz Mengša in se je bližal križišču, ne menec se za pisk in drdranje lokomotive. Nihče ni opazil, da bi imel voz luč, čeprav je po sedmih že trda tema. Ko je strojevodja na lokomotivi opazil voz, je bilo že prepozno, da bi mogel preprečiti nesrečo. Lokomotiva je z vso silo udarila v sredino voza in ga vlekla naprej po progi. Voz je popolnoma razbil, mož in konj pa sta obležala razbita in razmesarjena.

Potniki, ki so prihiteli iz vagonov, so videli strašen prizor na progi. V smeri proti Kamniku je bil najprej na levi strani tira razbit zadnji del voza, kar je znak, da je bil ta del še na cesti in da je bil ob usodnem trčenju sredi tira prednji del voza z voznikom. Par metrov naprej je ležala odtrgana od trupla izmalšana glava okrog 45 let starega voznika, spet par metrov naprej razmesarjeno truplo in odtrgani udi. Strašen prizor, ki je vse hudo posunil. Hudo poškodovali so razbiti prednji del voza in pa hudo poškodovani konj, ki je kmalu poginil.

Kamničani so takoj spoznali ponesrečenega voznika. Bil je to v Kamniku na Grabnu rojeni Leopold Dornik, ki je bil uslužben pri trgovcu z apnom Pernetu v Stranjah. Ob 9 dopoldne je peljal skozi Kamnik apno, ki ga je vozil menda

na Ježico. Zvečer se je vračal po mengeški cesti proti Kamniku in je najbrž zaspal na vozu. Mengeška cesta zlasti zvečer ni tako prometna, vendar pa so se takoj po nesreči pričele razširjati govorice, da sta na vozu sedeli še dve ženski, ki sta šli iz Mengša na Duplico in se medpotom vsedli na voz. Pred usodnim križiščem sta baje še o pravem času skočili z voza in v strahu pobegnili. Koliško je resnice na teh govoricah, bodo dognali mengeški orožniki, ki so bili kmalu po nesreči na mestu.

Glas o nesreči je šel takoj naokrog in pred postajo na Duplici je bilo na mah vse polno ljudi iz okolice in iz Kamnika. Mengeški orožniki pod vodstvom poveljnika g. Šetine so izvršili ogled, ponesrečenčovo truplo pa so nato odpeljali v mrtvašnico na Homec, kamor je šla danes tudi sodna komisija.

Železniško križišče, na katerem se je pripetila nesreča, samo na sebi ne nevarno, nerodno je samo v tem, da se cesta in železnica križata v poševni smeri. Pri tem je možno, da kolesa z ozkim platiščem zdrknejo med tračnice in voz obstane na mestu, dokler ga s težavo ne rešijo. Tako se je na tem križišču pred leti pripetila nesreča kamniškemu prevozniku, ki ni mogel rešiti voza iz jeklenih klešč in mu ga je lokomotiva razbila. V ostalem pa je križišče zelo pregledno. Če se voznik bliža iz Mengša proti Duplici, bo že videl vlak, ko vozi s homške postaje, prav tako pa tudi, ako vozi v nasprotni smeri. Z Duplice gre cesta še par 100 metrov vzporedno z železniško progo.

Ujetniški park v Madridu

Dopisnik »Kölnische Volkszeitung« poroča iz Pariza:

Zdi se, da bi rdeči v Španiji radi prekosili grozote Nerona in bi radi, da bi jih zgodovina opisala kot Nerone v najhujši obliki. Človek preprostejšega občutenja najraje ne bi niti hotel verjeti, da so poročila iz Španije resnična in bi si najraje mislil, da so to le izrodki bujne domišljije. Žal so pa vsi dogodki le preveč resnični in tako grozni, da se mora celo človek, ki je daleč izven vsega, premagati, da jih sploh prebere. To velja tudi za tole poročilo, ki ga je priobčil ugledni francoski list »Revue de Paris« dne 15. septembra in za čigar resničnost od vseh podrobnosti jamči sam izdajatelj lista. Iz tega grozotnega poročila, ki so ga ponatili razni francoski listi, posnemamo to-le:

»Krog pol devetih dopoldne pridem v park Casa del Campo, ki je na zahodni strani Madrida. Razni miličniki in nekaj sprehajalec hodijo v tem času čez trg, kjer sonce žarko pripeka. Stopam po stezi parka, kjer vidim le moške in ženske člane milice, ki jim je naročeno, da sprejemajo ujetnike in pazijo nanje. Zares se je ta park od začetka revolucije spremenil v »ujetniški park«. Dospem do jase, kjer je v sredi bazen brez vode s premerom kakih 20 metrov in je obdan z žičnato ograjo. V tem tesnem prostoru je natrpanih 250 ljudi. Kolikor morem presoditi, so ti ujetniki sami malomeščani. Zagledam neko 15 letno deklico v zeleni obleki, ki je vsa razcefrana. Oklepa se matere krog vratu. Blizu nje sta mož in žena kakih 50 let, ki ždita drug pri drugem. Žena naslanja glavo na možovo ramo. Zraven je približno 50 leten mož, ki kleči in moli. Dalje vidim še nekaj prav mladih deklet. Neke stara gospa drži nekega 25 letnega mladeniča za roko. — Bazen je približno 2 m globok. Krog in krog stoji kakih 50 vojakov rdeče milice s puško v roki. Nekateri se naslanjajo na grmičje. Iznenada spravijo iz grmičja dve strojni puški, ki sta stali kakih 5 do 6 metrov daleč in sta bili doslej skriti. Tedaj plane iz

gruča ujetnikov strahotno kričanje. To so kriki groze, ki se skoraj spremenijo v bolešno ječanje in stokanje, zakaj, obe strojni puški začneta delovati. Prvi, ki je padel, je bil oni mož, ki je kleče molil. Ves v grozi se obrnem. Streljanje traja kakih pet minut in ves čas se razlegajo kriki groze in smrti. Spet in spet zaslišim vpitje: »Perdone! Por l'amor de Dios!« — Ko se spet ozrem na bazen, so vsi ujetniki mrtvi ali ranjeni. Vsepovsod teče kri. Deklica v zeleni obleki, ki še ni mrtva, ječi v smrtnih vzdihih. Moški in ženski člani milice pa popolnoma hladnokrvno in brezbržno stoje zraven in niti ne trenejo z očesom.

Streljanja je konec. Slišim več miličnikov, ki kličejo: »Campa! Campa!« Takoj se približa rumenkasto rdeč avto za prevoz petroleja državnega monopola. Avto se napol okrene, da je zadnji del obrnjen k bazenu. Trije miličniki pograbijo gumijasto cev in polijejo mrtve in ranjene s petrolejem. Spet plane strahovit krik ranjenih ko vihar iz bazena. Neki miličnik se približa s slamnato plamenico. Tega pogleda pa ne morem več prenesti in oddaljim se za kakih 100 metrov. Ognjeni zublji, 5 do 6 metrov visoki, šinejo iz bazena. Vpitje in kričanje nesrečnih mučnikov in strašen smrad sega do mene. Ves v znoju in skoraj v omedlečvi grem dalje in nazaj v mesto. To kar sem videl, me je do dna porušilo.

Pripovedujejo mi, da vsak dan tako morijo ujetnike na istem prostoru, le število ujetnikov je različno. Zdi se, da so več onih mladih deklet, ki sem jih bil videl med ujetniki, ponoči večkrat posilili. — Te ujetnike so miličniki kar tako prijeli, češ, da so sumljivi. Ti miličniki, ki so bili večinoma že vsi za razne zločine zaprti po ječah in ki so jih komunisti spustili iz zaporov in jih oborožili, kar na svojo roko lovijo ljudi in jih drugi dan vedno postrelijo. Ni treba niti omenjati, da jim prej vse pokradejo in njih stanovanja izropajo.

Vsi taki strahotni prizori so vladi znani, a je brez moči in se za njene prepovedi nihče ne briga.

»Zlati zob. Blum: »Je že zunaj! Ali vam zdaj ni bolje?« — Frank: »Seveda mi je, a zakaj sem moral ves v bolečinah toliko časa čakati v čakalnici?«

Protestanti in Hitler

Dne 23. avgusta so razglasili z vseh prižnic po protestantskih cerkvah na Nemškem izredno ostro okrožnico »vsem evangelijskim kristjanom in sedanji nemški vladici«. Poslanica, ki pomeni prelom med državo in protestanti, pravi:

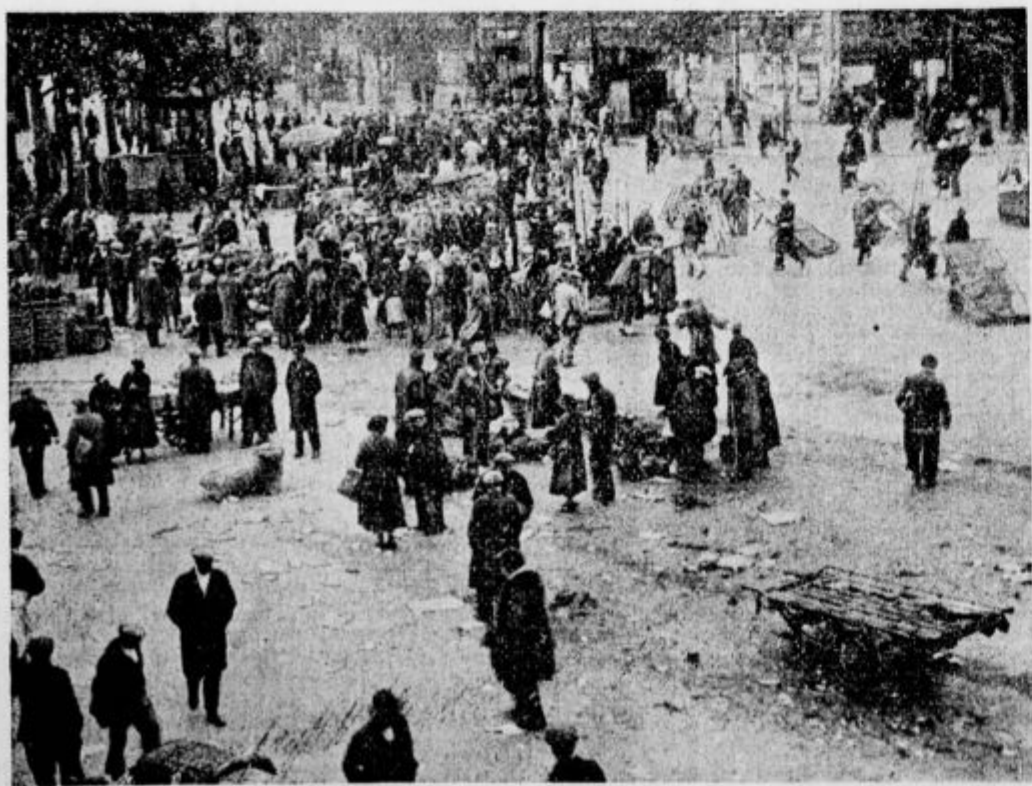
»Nemško ljudstvo je dospelo na odločilno zgodovinsko razpotje. Nastalo je vprašanje, ali sme kristjan smatrati za domovino ono Nemčijo, kjer preganjajo Kristusa in Evangelij. Država in vladajoča stranka izrabljata vso oblast za pritisk na vernike. Dolgo smo molčali in se omejevali lani kakor tudi letos na spomence, v katerih smo razodevali Führerju - kanclerju svojo srčno bol zaradi splošnega preganjanja. Toda zdaj smo prisiljeni v Jezusovem imenu prekiniti dosedanj molk. Našemu ljudstvu oznanjajo Rosenbergove lažne nauke, ki bi naj nadomestili katekizem. Naša cerkev krvavi. Krščansko prepričanje je poteptano in vsa pravstvena načela so omajana. Hudo nam je o tem govoriti, kajti radi bi žrtvovali za svojo domovino svojo srčno kri. A braniti moramo evangelij. Zahtevamo svobodo za cerkevno propoved, vereka zborovanja, krščanski tisk in dobrodelnost... S poudignjenimi rokami prosimo Stvarnika: — O, Gospod, pomagaj nam spametovati sedanje oblasti in pošlji nam zmago!«

Poslanico sta podpisala predsednik sinode

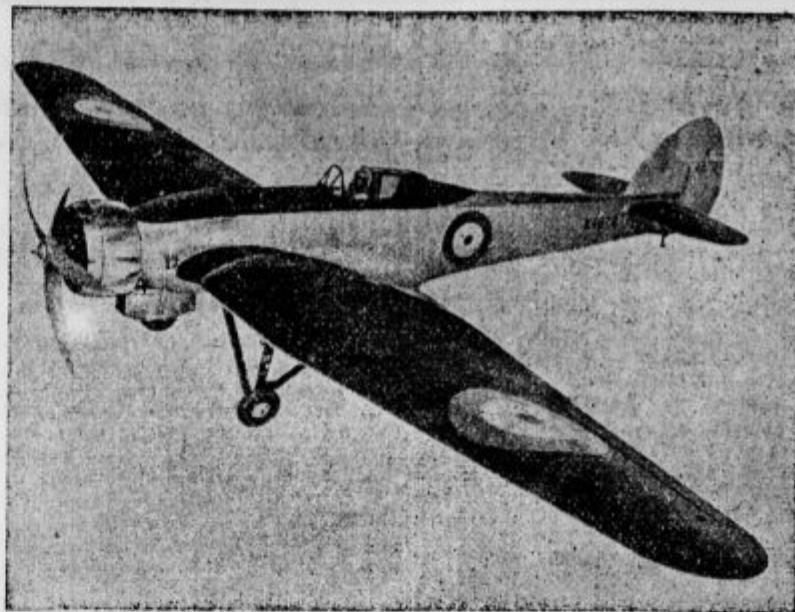
evangelijske cerkve dr. Koch in kot zastopnik začasnega vodstva protestantske cerkve na Nemškem pastor Müller. Poročevalec »Daily News Chronicle« *zatrjuje, da je hudo ogorčila Hitlerja, ki je baje sklenil odgovoriti z zakonom o zaplembi znatnega dela zemljišč protestanske cerkve.*

Dvoboj med levom in bikom

Kakor poročajo iz Jahonnesburga (v južni Afriki), je neki mogočni lev vdrl na dvorišče neke kmetije. Napadel je gručo otrok, ki je pasla govedo lastnika in je nekega fantka z enim samim zamahom pobil na tla. Drugi otroci so se kričeč razkropili. Preden je mogla priti pomoč in preden je mogel lev razmesariti dečka, je pridrevil ljubljene pastirčka, mogočen bik, in se s povešeno glavo zakadil v leva, ki se je moral hočeš nočeš boriti z bikom. Razvilo se je strahovito borenje. Slednjič se je biku posrečilo, da je premagal leva, ki je ves krvaveč pobegnil v daljo. Razen ranjenega dečka, ki je dobil udarec s šapo, ni bil noben otrok ranjen, vsi so bili oteti.

Tudi prodajalci zelenjave štrajkajo v okolici Pariza in zahtevajo od vlade pomoči. Takšno je bilo dopoldne na nekem trgu, kjer je sicer polno prodajalcev.

Višinski svetovni rekord angleškega letalca. — Poveljnik letalskih angleških čet Swain je dosegel nov svetovni višinski rekord. S posebnim letalom se je dvignil 15.230 m visoko in za to potreboval 3 ure in 20 minut. Slika je posneta med poletom.

Prekop Nikarugua

Ali nam bo prihodnje leto dalo tretjo svetovno prometno pot, prekop Nikaragua?

ZNAMKA JE BILA VZROK

Nikaragua ima na svoji znamki za 25 stotink tri ognjenike. Ko so se pred 20 leti na kongresu v Washingtonu pričali, kateri prekop naj zgradijo, ali Panamskega ali Nikaragiškega, je neki član kongresa pokazal znamko s tremi ognjeniki. S tem je bilo vprašanje rešeno, češ, saj bi ne bili dali na znamko podobe treh ognjenikov, če bi dežele ne ogrožali potresi. Zato so sklenili gradnjo prekopa Panama, ki so ga 15. avg. 1914 otvorili. Tedaj je vprav Evropa plamtela v svetovni vojni, pa se svet ni toliko zmenil za važnost tega prekopa, ki je mimo Sueškega prekopa največje čudo moderne tehnike.

PANAMSKI PREKOP NE ZADOŠČA

V zadnjih dvajsetih letih so se porodila vprašanja, ki jim Panamski prekop ni bil kos. Čeprav so mogli severoameriško brodovje, ki je imelo vojaške vaje, že v nekaj urah spraviti skozi prekopove zatvornice čez Atlantski ocean v Tih ocean, se vendar dozdeva, da nič več ne ustreza ameriškim mornariškim in vojni strokovnjakom. Pravijo, da ni dovolj varen sprito kakih zapletljivih na Daljnem vzhodu. Ameriški strokovnjaki pravijo, da bi »dvanaest krepih mož moglo razdreti zatvornice in jezove v prekopu«. V državi Panama je dovolj Japoncev in Azijcev, ki se takega zločina v času vojne ne bi ustrašili.

NOVI NAČRTI

Zatorej so se v Washingtonu spomnili nekdanjega načrta, da bi začeli graditi Nikaragiški pre-

kop. Že pred leti so vse izmerili in preračunali in tudi zdaj je ondi več inženjerjev in strokovnjakov, ki naj proučijo prejšnje načrte in naj vse potrebno pripravijo za gradnjo prekopa. — Črta za prekop je že kar prirodno zarisana. Začenja se blizu majhnega, z Zamorei in drugobarvnimi ljudmi obljudenega mesteca San Juan del Norte, nato gre dalje vzdolž reke Deseada do reke San Juan, prode jezero Nikaragua in se konča pri Britu na obrežju Tihega oceana.

Ceprav bo prekop Nikaragua trikrat tako dolg kot je panamski, je treba ondi le troje jezer. Le malo je tehniških ovir in stal bo »samoc« *772 milijonov zlatih dolarjev — Jezero Nikaragua, ki mu bodo morali vodo napeljati v prekop, je edino jezero sladke vode, v katerem živijo somi in sabljaške ribe. Nekoč se je bil zaradi ognjeniškega izbruha ločil od Pacifika in slana morska voda je kar izhlapela.*

Ker so severoameriške mornariške čete še do nedavnega imele Nikaraguo v oblasti in so se bojevali zoper generala Sandinea, ter ima v glavnem mestu Managua severoameriški poslanik več besede ko predsednik, pa do potankosti poznajo Severoameričani vse razmere in zato nimajo težko. Tudi zdravstvene razmere so tu dosti boljše ko ob prekopu Panama.

Seveda bo minilo še dokaj let, preden bo novi prekop odprt in preden bo mogel izpolniti naloge vojaškega pomena. Če bi se pa začela ondi kaka vojna, bo novi prekop kot dopolnilo za Panamski prekop mnogo koristil zaradi svetovnega prometa in zaradi svetovne trgovine.

Najbolj moker kraj na svetu

Iz Washingtona poroča United Press: Stric Sam (USA), ki mu je v poslednjih časih povzročala suša toliko preglavice, ima vendar še eno — dasi prav slabo — tolažbo, da je lastnik najbolj mokrega kraja sveta. A ta kraj ni kako močvirje, kakor bi si človek mislil, ampak je gora, vrh Mounta Waialeale na otoku Kauai, ki je najzahodnejši otok havajskega otočja. Ondi so dognali 11.275 metrov padavin na leto. Poedina, posebno deževna leta pa so dala do 15 m padavin.

Da morejo natančno nadzirati to izredno množino padavin, so postavili na vrhu gore Waialeale velikansko bakreno mero za dež, ki more zaznamovati višino padavin do 22,5 m in ki le po enkrat na leto preberejo podatke o padavinah, ker je jako težavno priti na hrib.

Meteorologi, ki gredo gledat podatke o padavinah, se morajo najprej preriti skozi mokro, soparno vročo džunglo in potem še obvladati višjo krajino, ki je tako prežeta z močjo, ko mokra goba. Čudno je slišati, da bi hribolazcem grozila nevarnost, da utonejo v močvarah, a meteorologi, ki se vzpenjajo na Waialeale, vedo, da to ni šala. — Nekaj časa so skušali dognati množino izparivanja vode na Waialeale. A dognali so, da je ozračje preveč prenasršeno z vlago, da bi se sploh moglo spreminjati v paro. V velikih, plitvih posodah more ondi stati voda po več tednov, ne da bi izpuhtela.

Gora, ki je 5000 čevljev visoka, ima toliko moče le zato, ker stoji na poti, koder pihajo z vlago prenasršeni, subtropski pasatni vetrovi in mimo tega sprejema še vlago morskih vetrov. Vetrovi, ki se dvigajo na goro, se ujamejo v grape in dupline in puščajo svojo vlago ondi. Čudno je pa, da je že za 18 kilometrov dalje proti vzhodu kraj, ki ima samo 27 cm padavin na leto, ker Waialeale sproti pobere vso vlago zase.

Onemogli diktator

Louis Companys, predsednik katalonske generalitade, ni vedel, kaj dela, ko je z balkona vladne palače v Barceloni mahal s katalonsko zastavo separatistov. Misli je na kako levičarsko, nalahno rdečo, posebno republiko, kjer bo imel on prvo besedo. — A dogodki so mu pokazali drugačno, vendar ne lepše lice.

Nedavno so se v prostorih vladne palače v Barceloni takole pogovarjali: Companys (svojemu tajniku Molesu): »Koliko žrtve je bilo nočoj?« *— Moles: »45 — brez sodbe. Ne moremo ugnati krvočnosti miličnikov.« — Companys: »Koliko mrtvih od predvčerajšnjim?« — Moles pokaže seznam. — Companys se prestrašen obrne in dožene, da so bila brezuspešna prizadevanja, da bi razorožili anarhiste. Sklene, da se z begom odstrani s tega pozorišča, tem bolj, ker čuti, da mora skrbeti za varnost svoje lastne osebe.*

Moles je drugi dan vse potrebno pripravil. Na letališču Pasea de Colon je skupina novih letal, ki jih mora predsednik pregledati. Pilot poslednjega letala v vrsti je o vsem poučen in je zanesljiv. Companys bo zlezel v letalo in koj bodo motorji zabrneli proti Madridu ali pa v Francijo, kamorkoli, da se le reši najhujše sodegre fronte popular. Companys in Moles se usedeta v avto in drejeta iz Barcelone na Paseo de Colon. Še bolj divje pa dreva pred njima neki prav preprost avto, ki se na ovinku vdene v isto cesto.

Pregled letal se izvrši po predpisih. Le da stojita pri poslednjem letalu namesto naročenega pilota dva zločinska človeka s samokresom v iztegnjeni desnici.

Voditelj arabskih teroristov

Fawzi Bey Al-Quawkchi, Sirijec, ki vodi arabske teroristične čete. Te čete notejo mirovati prej, dokler ne bodo prepovedali Judom naseljevati se v Palestini. Fawzi Bey je v uniformi častnika turške armade, katere član je bil med svetovno vojno

»Le kar lepo naprejš!« *— »Pa bi rad vedel, če vaš pes ugrizne?« — »To bi tudi jaz rad vedel. Sem ga šele danes dobil!«*

Če hočete vedeti

Napoleonov general Degeau je dal vsem svojim vojakom stekleničice s spiritom, da bi spotoma nabirali hrošče zanj.

Stonoge so različne dolžine; merijo po 25 cm ali pa le 4 desetinke milimetra.

V okolici Bodenskega jezera ni skoraj nič ptic-pevk in niti enega slavčka.

Ko se Companys povrne v svoje uradne prostore, dobi ondi besnečo množico anarhistov. Da jim ne bo nikoli ušel, so tulili vanj, in da jih tudi ni volja umreti pred Madridom! Naj le Companys blagovoli poslati tja svoje socialistične sodruga in predvsem naj si ne domišlja, da bi mu kdaj uspelo ločiti se od njih!

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka pešna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Sposobne zastopnike

za Kranj, Kranjsko goro, Jesenice in več drugih krajev išče pod zelo ugodnimi pogoji dobro uveljavljeno zastopništvo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sposoben zastopnik I.« št. P 14622. (b)

Služkinja

se sprejme. — Florijanska ulica 16. (b)

Več čevljar. pomočnikov za zbita in sivana dela, 1 golzer in 1 pripravilalec (Herrichter) — dobe službo. Nastop takoj. Pogajatelj, Kamnik. (b)

Čevljar. pomočnik dobro izveščen na »fleks« sivalni stroj in čistilni stroj, se sprejme v stalno službo. Ješe, Tržič. b

Trgovski pomočnik železninarske stroke, pošten, agilen, dobi službo. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 14479. (b)

Spretnega vrtnarja neporočenega, sprejemno za slugo v pisarno. Prednost imajo vešč šofirarja. Ponudbe pod: »Vrtnar« št. 14575 na upravo »Slovenca«. (b)

Posredstva

Novo vilo

v letoviškem kraju v Sav. dolini prodam ali dam v najem. Franc Kač, Latkova vas, Sv. Pavel pri Preboldu. (p)

Razno

Vabilo! Gostilna pri Lojzu Fabjanu

Tavčarjeva ulica št. 4 in Glinca cesta IX. št. 30, vabi vsako soboto in nedeljo na priznano dobre krevčice, na sladke mošt in staro dobro vince. Priporočila se z dobro kuhinjo ter sprejme abonente. Cene solidne! Priporočata se

Lojze in Pepa Fabjan

Službe iščejo

Mesto hišnika

želi prevzeti zakon. par. ki je popolnoma brez vsakršnih sredstev. Prijazne ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Velika revščina«. (a)

Objave

Naznanilo

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da odprem še vpeljano mesarstvo sedaj na novo v lastnem lokalu, Kopališka ulica 8, dne 3. oktobra. Priporočam se cenj. odjemalcem in jim zagotavljam, da bom nudil samo prvo vrstno, vsakovrstno meso in mesne izdelke. — Postrežba točna in solidna. Anton Škerjanec, mesar.

Stanovanja

Stanovanje

4 sob. z vsemi pritlikalnimi in vrtom ter stanovanje 2 sob se odda za november. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 14531. (c)

Enosobno stanovanje se odda. — Rožna dolina, cesta XXI/18 (Bizjan). c

SOBE

Prazno sobo

s številnim lašcem za eno osebo, večinoma ves dan odsotna. Ponudbe pod »Slov.« št. 14501 na »Slovenca«. (b)

Prireditve

Domačo zabavo

priredi v nedeljo, dne 4. oktobra društvo Rdečega križa na Pšati pri g. Valentnu Janežiču. Cisti dobiček je namenjen za ubožce. (h)

Kupimo

Stoječo železno blagajno kupim. Ponudbe z opisom in navedbo cene upravi »Slovenca« pod: »Blagajna« št. 14540. (k)

Namizna jabolka

kanada kupuje vsako količino po najvišji ceni trdka Artur Nachbar — Radeče pri Zidan. mostu.

Varujte dobro Vaše zobe

..... ako hočete, da boste dolgo uživali dobro zdravje in zapomnite si:

Da morete ohraniti Vaše zobe bele in lepe, je potrebno, da dnevno uporabljate dovršeno sredstvo in sicer sredstvo, ki Vam daje največjo garancijo v smislu higijene zobovja, sredstvo odobreno in priporočano po najodličnejših medicinskih osebnostih; neobhodno potrebno je torej, da uporabljate

MILO ZA ZOBE

Prodamo

Drogerijo

takoj prodam v večjem primorskem mestu Dalmacije. Pogoji povoljni. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 14368. (l)

Za šolarje

vseh vrst obleke, pumparce, perilo itd. v največji izbiri dobite poceni pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše trdka Karlo Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Šivalni stroj

nemški fabrikat, pogrezljiv, z okroglim šolnikom, kateri tudi šitka, poceni napredaj. — Nova trgovina, Tyrševa c. 36.

Zimske športne srajce

v največji izbiri po najnižjih tovarniških cenah dobite pri »Krekos«, Tavčarjeva ul. 3. (l)

Živali

Lep pes Doberman

4 mesece star, napredaj. — Šuman, Sv. Marjeta ob Pesnici. (j)

Za jugoslovanski patent št. 6883 od 1. oktobra 1929 na

„Oproženje za motorna vozila“

(»Abfederung für Motorfahrzeuge«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenjene ponudbe na: Ing. MILAN ŠUKLJE, Ljubljana, Beethovnova ul. 2.

Vdani v voljo božjo naznanjamo, da je Vsemogočni k sebi vzel našega ljubljenskega sina, brata, nečaka, svaka in strica, gospoda

ALOJZIJA NASTRANA

artil. narednika v Beogradu

v življenjski dobi 25 let.

Pogreb našega nepozabnega rajnega bo v Beogradu, dne 3. oktobra, ob 9. uri dopoldne.

Lahka ti zemlja, Slavko!

Zg. Šiška, dne 2. oktobra 1936.

NASTRANOVI in SEVERJEVI.

Tinček in Tonček v Atlantidi

172.

Nova truma zračnih pošasti.

A sam Bog ve, kako bi se bil ta dvojni končal, da ni gorila zdajci zgrabila zračne pošasti za rep. Ptič se je hotel gorili izvit iz rok in zleteti v zrak, toda gorilne šape so ga držale čvrsto kot klešče. »Vau-huuu!« je zmagoslavno zatulila gorila, zavijetela ptiča po zraku in ga nato izpustila.

Orjaški ptič je z vso silo treščil na tla in obležal mrtev. A motite se, če mislite, da so bili dečki zdaj rešeni. V zraku je nenadoma zaprhutala gosta truma drugih zračnih pošasti, ki je prihajala na pomoč. Ko so ptiči opazili svojega tovariša v krvi na tleh, so presunljivo zavriščali in se mashevalno vrgli na naše znanke.

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ OD PAULINA

ker lahko dokazemo, da je naša kolekcija damskih plaščev letos največja in najlepša. Konfekcija PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg štev. 5

Alja Rahmanova:

70

Tovarna novega človeka

Roman.

28.

»Tanja, danes greva v GubZags!«

Tako je tovariš Vladimirov pozdravil Tanjo v pisarni.

Z njegovega obraza je odsevala tiha radost, ki je popolnoma predrugačila vse njegovo bitje. Ta zanimiva dvojnost v njem je Tanjo znova presenečala. V resnici je bilo, kot da bivata v njem dva človeka, popolnoma neodvisna drug od drugega. Eden nežen, duševno visoko stoječ in zmožen navdušenja, drugi pa grozovit, mrzel in sebičen.

»Tanja, pojdi vendar, obleci se!« je silil tovariš Vladimirov. »Danes imam izjemoma čas med dvema sestankoma in tako se lahko poročiva.«

Tanja je tiho vzela svoj plašč. Da gresta na civilni urad, je bilo seveda potrebno. Toda ves način, kako naj bi bil sklenjen ta zakon, je bil bistveno drugačen od tega, kar si je Tanja predstavljala, in zbrati je morala vso moč svoje volje, da je mogla prikriti razočaranje. Da bi govorila s tovarišem Vladimirovim o cerkveni poroki, bi bilo seveda nesmiselno. Prvič do cerkvene poroke sploh ni imel pravice, drugi pa se je v vsakem svojem govoru brdsko norčeval iz vseh teh »nesmiselnih ceremonij«. Kaj je pomagalo Tanji, če je ravno v skrivnosti cerkvenega blagoslova videla veliko, globoko resnico in če je po njenem mnenju ravno z njo podelil

Bog smisel zvezi dveh ljudi? Morala se je pač odreči temu!

Počasi se je Tanja oblačila. Zalostne misli so jo obhajale druga za drugo. Morila jo je zavest, da si bo napravila križ, ki ga bo morala nositi dolga, dolga leta. Vse je bilo tako bistveno drugače, kot je hotela ona! Toda, ali se sme zaradi tega zgroziti pred nalogo, katero ji nalaga življenje samo? Človek si ne izbira sam svoje poti; dana mu je in uporabiti mora vse svoje zmožnosti, da bo lahko častno rešil nalogo, ki mu je bila zaupana. Cilj je človeku skrit, na pot pa mu stopa kopica dejstev, zaprek in dogodkov. Mnogi potem zatrujejo, da niso mogli zdržati, ker jih je strlo življenje s svojimi tisoč resničnostmi. Toda to ni opravičilo. Saj je pravi smisel življenja ravno v tem, da si ne daš zabrisati svoje smeri. Življenje je treba vzeti tako, kot je, si je rekla Tanja, toda napolniti ga je treba z vsebino, izvirajočo iz lastnega jaza. Tukaj pred menoj leži to življenje; a od mene same zavisi, koliko svetlobe in sreče vlijem vanj. Ne bom se umaknila nobeni bolečini, ki mi jo prinese moj zakon; z veseljem, kolikor ga bom največ zmogla, jo bom sprejela in jo prepočila z njim. Kot v temno deželo stopam v svoj zakon in ni svečenika, da bi me blagoslovil na tej poti. Toda Bog, do katerega se ne morem obrniti javno, pred vsemi ljudmi, mi ne bo odrekel svojega blagoslova. Položil mi bo v srce moči, da bom mogla prenašati vse, kar me čaka. Stal mi bo ob strani, da bom sprejemala zlo z ljubeznijo in se smehljala, kadar mi bodo silile solze v oči. Pomagal mi bo, da ne bom padla, ampak da bom v pomoč in oporo temu človeku, ob čigar stran me je postavil.

Ne bo lahko pozabiti bolečine in žalitve, ki mi jih je prizadeval moj mož. Toda Bog mi bo dal moči, da

bom našla v njem tudi dobro in lepo in razširila v svetel plamen tisto božjo iskro, ki tli v njem kot v vsakem človeku.

Vem, da me čaka več žalosti kot sreče; a le od mene same je odvisna moja sreča. In srečna bom, ker tako hočem, ker si hočem sama ustvariti svojo srečo s tem, da jo žrtvujem ozdravljenju človeka. Vem, da bom morala potrpeti in se truditi, preden mi bo uspelo napraviti iz svojega moža človeka, v katerem gori plamen božji. Ko pa bom zmogla, ali ne bo ta zmaga tem večja in sijajnejša?...

»Ali si pripravljena?« jo je v njenih mislih prekinil tovariš Vladimirov. »Jaz sem že!«

»Da, pripravljena sem!« je odgovorila Tanja s prijaznim smehljajem.

Urnih korakov sta šla navzdol po širokih stopnicah. Nežno jo je prijel za roko in dejal:

»Tanja, nekaj ti moram povedati: moja naloga je sedaj, da te vzgojim v pravem komunističnem duhu.«

Tanja ni odgovorila. Molče sta stopila na cesto. Sprejel ju je svetel, lesketajoč zimski dan in Tanjo je obšla vesela zavest smage. Toliko svetlobe in sreče ji je prišal nasproti božji svet! Toliko sonca se je lesketalo na valovih reke, toliko zlatih žarkov je prepletalo vitko mrežo železniškega mostu in se zrcalilo v vsaki stekleni črepinji, ki je ležala na umazani cesti...

Bog je tu! je mislila Tanja. On je vedno in vsepovsod! Tudi mene ne bo zapustil. Če z žarki svojega sonca pričara iz črepinje razbite steklenice lesketajoče se čarobno zrcalo, zakaj ne bi tudi nad menoj razlil svojega smehljaja? Zakaj ne bi razsvetlil s svojo milostjo mojega življenja, izmučenega in razbitega od divjih viharjev sveta?...

Celoletna naročnina na: Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.- ali mesečno Din 11.- Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 156.- ali mesečno Din 13.- Kosmos, Jugoslovanska knjižarna

Prva slovenska realka v Idriji

Ob 35 letnici njene ustanovitve in 10 letnici njene ukinitve

Razni poizkusi v 18. in 19. stoletju, da bi se ustanovila v Idriji stalna srednja šola, dokazujejo kako so se stari Idrijčani zanimali za usodo in bodočnost svojega naraščaja. Prebivalstvo mesta je stalno naraščalo, otrok je bilo zmerom več in mestu je grozilo vprašanje brezposelnosti mladine. Rudnik je sprejemal le malo novih delavskih moči, obrt je bila zelo slabo razvita in mladina je potovala brez posla po mestu. To važno socialno in gospodarsko vprašanje je poleg velike in prirojene težnje idrijskega človeka po čim večji izobrazbi nujno zahtevalo ustanovitev srednje šole.

Ze 4. julija 1894 je mestni zastop sklenil ustanoviti mestno nižjo gimnazijo. Do ustanovitve ni prišlo, ideja pa tudi ni zaspala in postala je vedno bolj živa.

Dne 18. avgusta 1900 so mestni očetje sprejeli ponoven sklep, da zgradi mestna občina na svoje stroške nižjo realno gimnazijo. Sklep so pozneje spremenili v toliko, da se osnuje mestna nižja realka. Mestni zastop je pričel z resnim delom, podpisal ustanovno listino in s šolskim letom 1901/02 se je pričel redni pouk na prvi slovenski realki v Idriji.

18. september 1901 je bil pomemben dan za Idrijo in Idrijčane. Otvorjeno je bilo prvo šolsko leto s primerno slavnostjo in s svečano sejo mestnega zastopa. Prvi ravnatelj pok. Karel Pirc je dejal v svojem govoru, da je naša realka prva v naši mili domovini, ki ima po večini materinski slovenski jezik in da je ta najmilejša realka sad meščanske požrtvovalnosti.

Priprave za zgradbo realnega poslojpa so v teku šolskega leta lepo napredovale. Pomladi leta 1902 so pričeli graditi na severozapadni, zelo prisojni strani Idrije lično stavbo, ki je še danes v kras vsemu svetu. Poslojpa je bilo otvorenjo s primerno slavnostjo 18. septembra 1903 ob navzočnosti deželnega predsednika in drugih odličnikov. Deželni predsednik je imel daljši govor, v katerem je dejal, da morajo ostati nedotaknjeni ideali, ki so last mladine. Vsak mora biti zvest svojemu narodu, vsakdo mora skrbeti za razvoj lastne narodnosti in spoštovati druge. O upravičenosti ustanovitve realke je dejal, da so meščani pokazali, da razumevajo duha novega časa, ki se izraža v velikem napredku tehniških ved. Podlago tem vedam pa nudijo predvsem realke. Če so se meščani odločili ustanoviti realko, se njena ustanovitev upravičuje še posebej s tem, da manjka ravno na Kranjskem tehnično naobrazanih moč.

Realka je s tem zaživela svojo pomembno in zmagovalno življenje v svojem moderno opremljenem poslojpu. S šolskim letom 1905/06 se je pretvorila v višjo realko in koncem šolskega leta 1907/08 se je vršila prva matura.

Učni jezik na idrijski realki je bil skozi in skozi slovenski. Prav tako je bil tudi uradni jezik slovenski, le z izjemo kratkega časa med svetovno vojno je zavladala nemščina.

Leta 1909 je prevzela država realko v svojo upravo. Mestna občina je dala poslojpa na razpolago pod pogojem, da ostane učni jezik tudi nadalje še slovenski. V kolikor ni še bilo spisanih slovenskih učnih knjig, so se morale uporabljati nemške, toda tudi za te predmete naj bi se postopoma vpeljele slovenske učne knjige.

Svetovna vojna je našla zavod v najlepšem razvoju in razmahu, lahko rečemo, da je bil tedaj na višku. Vojna mu je prizadejala težke udarce, od katerih se ni več opomogel. Zadnji zalet je bil še leta 1918, ko so se poučevali vsi predmeti v slovenščini in se ni poučeval noben tuj jezik. Kljub temu, da je zavod ostal po zasledbi edina slovenska srednja šola v Julijski Krajini in da je bil dotok slovenske mladine izredno močan, je zavod hiral in pešal pod težo tujih razmer in tujih moči, ki so prihajale na realko.

Dne 27. septembra 1923 je bila ukinjena idrijska realka na podstavi znane Gentilijeve reforme srednjih šol. Ostali so samo še trije višji razredi, ki so se postopoma leto za leto ukinevali, tako, da je koncem šolskega leta 1925/26 ob petindvajsetletnici svojega obstoja idrijska realka prenehala živeti.

Tako je bilo uničeno ono, za kar se je idrijski človek boril dolga desetletja. Zavod je bil ustanovljen in vzdrževan s sredstvi, ki jih je v veliki večini dal idrijski rudar. Vzgojil je celo vrsto rudar-

Mariborski sadni sejem

Danes se odpira II. mariborski sadni sejem. Dejstvo, da ga odvarja sam ban Dravske banovine dr. Marko Natlačen in da je sam prevzel pokroviteljstvo, nam dokazuje velik gospodarski pomen te prireditve, kateri posvečajo vso pažnjo najvišje naše oblasti. Mariborski sadni sejem je stopil v sedanji obliki prvič lansko leto v življenje. Na noge sta mu pomagala poleg inicijativnosti in poguma prirediteljev-kmetovalcev iz mariborske okolice tudi kmetijsko ministstvo in banovina z izdatno podporo. Izposlovali so jo naši možje, ki upravljajo banovino in naša slovenska ministra. Tudi letos je bil sadni sejem deležen iste pozornosti od strani navedenih oblastev in tako mu je omogočeno, da prihaja kljub slabi

Novi divizijski poveljnik v Ljubljani general Lazar Tonia

skih sinov, ki so tako po izobrazbi, kakovosti in zanesljivosti že zdavnaj dosegli odlična mesta ne samo v Avstriji, temveč tudi v Jugoslaviji, tako v upravi, na gospodarskem, kulturnem in političnem polju kot dobri delavci in organizatorji. Zato ni nič čudnega, če so prihajali učenci iz cele Slovenije in da je bil zavod po vojni zatočišče slovenskega dijaštva.

Nad 4000 učencev je potovalo zavod in od teh jih je le dobrih 10% odneslo maturitetno izpričevalo, kar znači, da zavod ni na debelo produciral inteligence in da so bile posebno pred vojno na zavodu izborne učne moči. Realca je bila Idrija in njeni okolici nujno potrebna, kar nam dokazuje statistika učencev prvih let. Učne moči so si resno prizadevale, da bi mladina dobila čimveč znanja, kar je kmalu razneslo sloves zavoda po vsej Sloveniji. V letu prve mature je izvenidrijsko dijaštvo že preseglo število učencev iz Idrije in okolice. Tako razmerje je ostalo par let, dokler ni priliv domačega dijaštva zopet porastel in obdržal večino do nekaj let pred koncem zavoda.

Idrijsko dijaštvo je bilo tudi krepka opora vsemu kulturnemu delu in življenju v Idriji in okolici. Skrbelo je za lastno izobrazbo v svojih društvi in pomagalo drugim društvom pri širjenju prosvete in izobrazbe. Dijaki so ustanavljali društva, knjižnice, prirejali predavanja v Idriji in okolici ter tako vršili važno nalogo med narodom.

Vse to nam stopa pred oči ob zaključku letošnjega jubilejnega leta naših dragih Idrijčanov, ki se bodo zbrali te dni s svojimi nekdanjimi gosti-učenci realke v naši beli Ljubljani. Lepo število jih bo, saj v Jugoslaviji skoraj ni urada, kjer ni idrijskega realca. Mnogo jih je v raznih poklicih v uradniškem, zdravniškem, proforsorskem, živinorodniškem, duhovniškem, največ pa jih je v rudniško-inženjerskem, saj vodijo večino rudnikov v naši svobodni državi.

Mnogo bo veselja ob snidenju, mnogo pa tudi žalosti. Idrija nam je danes dalj, kakor nam je bila nekdaj in zato snidenje tudi ne bo tako, kakor bi bilo ob luči jamšaric in zvonjenju troje iz sv. Barbare lin. Iz vseh src pa bo kipele samo ena pesem hvalečnosti in vdanosti idrijski kotlini in njenemu neumornemu in zavednemu krtu-rudarju.

sadni letini še povečan in razširjen pred nas.

Bistvo mariborskega sadnega sejma je, da so si ga zamislili in izvedli kmetje sami, ker so spoznali velik pomen take ustanove tudi v trgovskem oziru. Uspeh lanskega sejma jih je opogumil, da so ustvarili stalno ustanovo, ki so jo letos še razširili. Poleg sadnega sejma prirejajo letos še sejem slajerske kokoši, razstavo grozdja, domačega sira, pokušno vin, poleg tega pa razstavljajo še razne trdkre in tovarne kmetijske stroje ter druge kmetijske pripomočke.

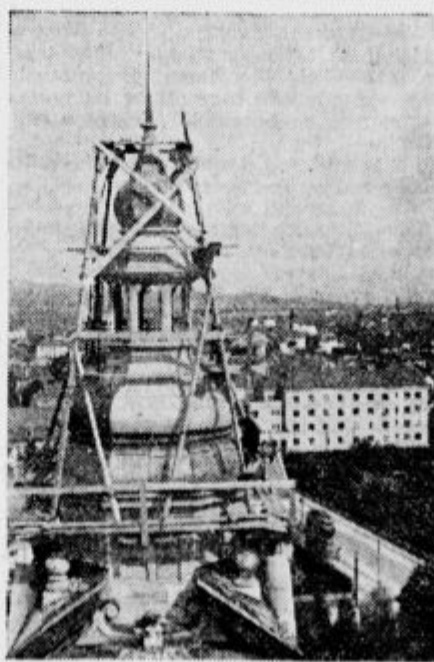
Naša jabolka so danes že svetovno znana. Odlična kakovost in velika pažnja, ki se posveča zadnja leta pri odpremi, sta pridobila našim slajerskim jabolkom upravičen sloves. Zal pa je bila kljub vsem naporom naših trgovcev trgovina z jabolki skorajda monopol mozemcev, ki so odnašali vsako leto milijone dobička v tujino. Kmetovalci, ki so zasnovali sadni sejem, so v prvi vrsti stremeli, da bi s tem načinom spravili sadno trgovino na druge tire, da bi se osamosvojili od prekupčevalcev.

Poleg sadja in vinogradništva pa se zadnja leta za navedeno področje vedno bolj uveljavlja perutinarstvo kot ena najdonosnejših in najvažnejših gospodarskih panog. Slajerska kokoš, ki jo gojijo zlasti okrog Maribora in v Slovenskih goricah, si je na svetovnih razstavah v Rimu in Leipzigu ter na razstavah v naši državi pridobila najbolj laskave ocene in odlikovanja. Največje priznanje pa je vsekakor namera ministrstva za kmetijstvo, da se razširi slajerska kokoš tudi izven mej dravske banovine in sicer na področja vseh ostalih banovin, razven dveh.

Nedvomno bo letošnji sadni sejem privabil v Maribor velike množice kmetovalcev, da si ogledajo vzorno pripravljene prideleke naše zemlje, pa tudi kupce, ki bodo imeli priložnost, da si izberejo najlahtnejše proizvode naših sadonosnikov. Poleg domačih bodo gotovo navzoči tudi tujozemski trgovci, ki so pokazali že lani za semen veliko zanimanje. Tako bo II. sadni sejem tudi znatna hujkoprometna privlačnost za mariborsko meso.

Šentpeterska zvonika prenovljena

Ze v začetku avgusta sta zrastle na zvonikih šentpeterske cerkve v Ljubljani lesena odra, na katerih so pridni delavci začeli z odkrivanjem streh. Zvonika sta bila pokrita s pocinkano pločevino, ki je v dolgih letih že tako podlegla rji, da je tudi leseno ogrodje ostrejša močno preperelo. Tesarska dela je prevzel tesarski mojster Lovro Oblak iz Škofje Loke, ki je najprej s svojimi delavci odkril streho in podrl leseno ogrodje, v katerem je bil le prav redek kos lesa še zdrav. Večina tramov in desk je bila že tako preperela, da je obstojala resna nevarnost, da bi kak večji vihar vrgel vse ostrešje z zvonika. Ko je bilo staro strešno ogrodje podrt, so začeli tesarji graditi novo. Koncem avgusta sta stali na zvonikih že novi leseni ogrodji. Sedaj je bilo treba streho še pokriti z bakreno pločevino, kar je prevzel kleparski mojster Matej

Pogled na napol obito streho z razgledom proti severu.

Vašim lasem je potreben

Silvikrin

Koncentrirana naravna hrana za lase

Silvikrin prepreči izpadanje las, pospešuje rast las ter zdravi kožo na glavi. Prhljaj izgine preko noči, lasje pa dobijo sijaj, zdravje, mladost in lepoto.

To je neopohodna potrebščina vsakega umivalka.

Silvikrin

oživlja lasno rast

Shod ministra dr. Kreka
bo jutri, 4. t. m. v Grosupljem
ob desetih dopoldne

Kmečki tabor na Brezovici

V nedeljo, dne 4. oktobra po sv. maši ob 9. bo na Brezovici pri Ljubljani velik kmečki tabor za okraj Ljubljana — okolica. Vsi člani Kmečke zveze v ljubljanskem okraju se bomo tabora udeležili. Prosimo pa tudi svoje stanovske tovarise iz vse Slovenije, da pridejo na tabor, kjer bomo po dolgem času spet lahko enkrat jasno povedali svojo besedo o vsem javnem, zlasti gospodarskem življenju in to brez ozira na levo in desno. Moralna dolžnost vsakega stanovsko zavednega kmeta je, da se tabora udeleži.

Po veseli vrnitvi žalostna smrt

Jarše, 2. oktobra.

Ko je včeraj zjutraj prišel domov od vojakov, ves vesel, da je spet v domačem kraju, si France Gostič iz Preserja, občina Homec, gotovo ni mislil, da ga bo čez par ur doletela žalostna smrt. Kaj je lepšega, kakor po dolgem presledku spet zašesti kolo in se popeljati naokrog med polji in pašniki, po katerih zdaj veselo moka goved, pastirji pa kurijo ogenj in pečejo krompir. France si je takoj po kosilu izbral za cilj Moravče, potem se je pa še odpeljal naprej proti Pečam, da obišče svojega prijatelja in znanca od vojakov. Klanec od Moravč pa je bil zanj usoden. Ali je bila kriva neprevidnost, ali pa nesrečen slučaj, ne moremo točno reči, France je nenkrat na strmini izgubil oblast nad kolesom in se zaletel v drevo ob cesti ter obležal mrtve. Pokojni je bil priden in do brega značaja, zato je njegova žalostna smrt vse globoko pretresla. Blag mu spomin!

Kamničan pregazil voz in voznika

Kamnik, 2. oktobra.

Ko je kamniški večerni vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob pol 19, včeraj zvečer vozil s Homeca proti železniški postajali na Duplici, je na križišču železnice z banovinsko cesto, ki vodi z Duplice v Mengeš, povozil voz in voznika. Voznik je vozil iz Mengeš in se je bližal križišču, ne meneč se za pisk in drdranje lokomotive. Nihče ni opazil, da bi imel voz luč, čeprav je po sedmih že trda tema. Ko je strojevodja na lokomotivi opazil voz, je bilo že prepozno, da bi mogel preprečiti nesrečo. Lokomotiva je z vso silo udarila v sredino voza in ga vlekla naprej po progi. Voz je popolnoma razbila, mož in konj pa sta obležala razbita in razmesarjena.

Potniki, ki so prihiteli iz vagonov, so videli strašen prizor na progi. V smeri proti Kamniku je bil najprej na levi strani tira razbit zadnji del voza, kar je znak, da je bil ta del še na cesti in da je bil ob usodnem trčenju sredi tira prednji del voza z voznikom. Par metrov naprej je ležala odtrgana od trupla izmalčena glava okrog 45 let starega voznika, spet par metrov naprej razmesarjeno truplo in odtrgani udi. Strašen prizor, ki je vse hudo presunil. Ob progi je bil še razbiti prednji del voza in pa hudo poškodovani konj, ki je kmalu poginil.

Kamničani so takoj spoznali ponesrečenega voznika. Bil je to v Kamniku na Grabnu rojeni Leopold Dornik, ki je bil uslužen pri trgovcu z apnom Pernetu v Stranjah. Ob 9 dopoldne je peljal skozi Kamnik apno, ki ga je vozil menda

na Ježico. Zvečer se je vračal po mengeški cesti proti Kamniku in je najbrž zaspal na vozu. Mengška cesta zlasti zvečer ni tako prometna, vendar pa so se takoj po nesreči pričele razširjati govorice, da sta na vozu sedeli še dve ženski, ki sta šli iz Mengeš na Duplico in se medpolno vsedli na voz. Pred usodnim križiščem sta baje še o pravem času skočili z voza in v strahu pobegnili. Koliko je resnice na teh govoricah, bodo dognali mengeški orožniki, ki so bili kmalu po nesreči na mestu.

Glas o nesreči je šel takoj naokrog in pred postajo na Duplici je bilo na mah vse polno ljudi iz okolice in iz Kamnika. Mengški orožniki pod vodstvom poveljnika g. Šetine so izvršili ogled, ponesrečenčvo truplo pa so nato odpeljali v mrtvašnico na Homec, kamor je šla danes tudi sodna komisija.

Železniško križišče, na katerem se je pripetila nesreča, samo na sebi ne nevarno, neredno je samo v tem, da se cesta in železnica križata v poševni smeri. Pri tem je možno, da kolesa z ozkim platiščem zdrknejo med tračnice in voz obstane na mestu, dokler ga s težavo ne rešijo. Tako se je na tem križišču pred leti pripetila nesreča kamniškemu prevozniku, ki ni mogel rešiti voza iz jeklenih klešč in mu ga je lokomotiva razbila. V ostalem pa je križišče zelo pregledno. Če se voznik bliža iz Mengeš proti Duplici, bo že videl vlak, ko vozi s homške postaje, prav tako pa tudi, ako vozi v nasprotni smeri. Z Duplice gre cesta še par 100 metrov vzporedno z železniško progo.

Samo danes ob 14-15 uri

po globoko znižanih cenah 3*50 in 5*50 Din

Nepreklicno

poslednjo

v Kinu

Unionu

Konec in preporod sveta

Kamnik

Manifestacijski shod trgovcev, obrtnikov in gostilničarjev bo v nedeljo ob 10 dop. v gasilskem domu.

Vodja rešilne ekspedicije v Kamniških planinah — France Erjavšek — je postal krčmar. V Stahovici, kjer si je postavil ob cesti proti Črni lično hišico, bo v nedeljo, dne 4. oktobra odprl turistiško krčmo, v kateri bodo gostje prav tako postreženi, kakor na Kokrškem sedlu, kjer je že golgo let oslrbnik.

